

1784 бр

М. ШВЕРНІК

V51

ПРОМОВА
НА 75 КОНГРЕСІ
БРИТАНСЬКИХ ТРЕД-ЮНІОНІВ
У САУТ ПОРТІ

8 ВЕРЕСНЯ 1943 РОКУ

V40

УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО
1943

Ціна 50 коп.

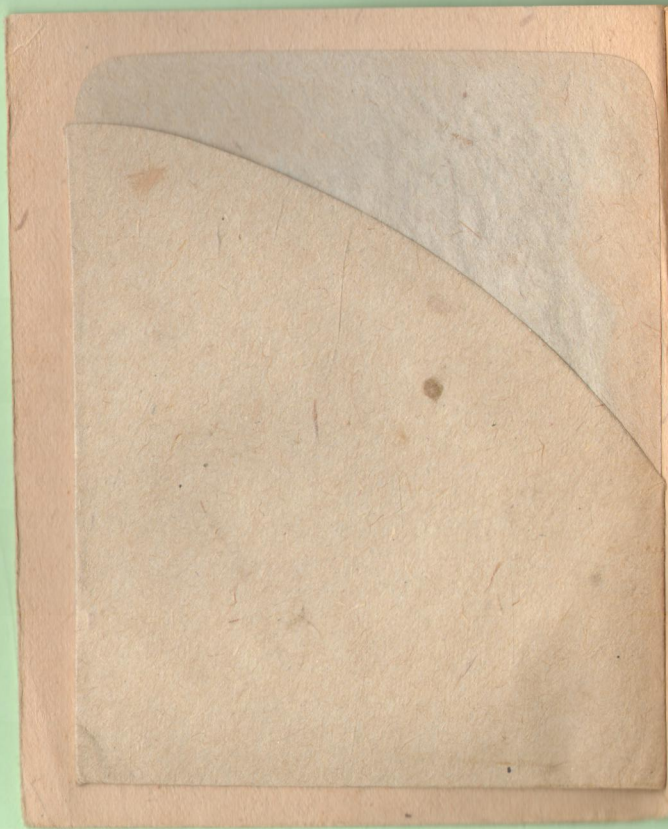
9

V.N. Karazin Kharkiv National University

00665977

2

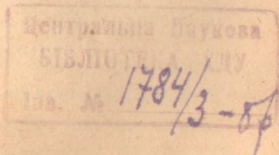

М. ШВЕРНІК

ПРОМОВА

НА 75 КОНГРЕСІ
БРИТАНСЬКИХ ТРЕД-ЮНІОНІВ
У САУТПОРТІ

8 вересня 1943 року

УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО

Харків, 1943

Н. ШВЕРНИК — Речь на 75 конгрессе
Британских тред-юнионов в Саутпорте
8 сентября 1943 г.

На украинском языке

БФ 0503. 1^{1/2} друк. арк. Тир. 30.000. Підписано до
друку 17/IX 1943 р. м. Харків. Друк. ім. Фрунзе.

Товариші! Передаю вам, а в вашій особі всьому робітничому класові Великобританії палкий братерський привіт від робітників, робітниць, інженерів, техніків і службовців Радянського Союзу. **(Бурхливі оплески)**. Делегати Радянських профспілок приїхали у вашу країну, щоб взяти участь у роботі конгресу британських тред-юніонів, щоб розповісти вам і британським робітникам про героїчну боротьбу радянського народу, яку він третій рік веде проти гітлерівської Німеччини та її спільників, поділитися з вами відомостями і міркуваннями про роботу радянських профспілок, яку вони проводили під час війни, і ознайомитися з виробничими зусиллями британських робітників і британського народу. Така взаємна інформація і спіл-

кування принесуть лише користь справі
дальшого зміцнення зв'язків між проф-
спілками і робітничим класом наших
країн, справі дальшого об'єднання зу-
силь для досягнення найшвидшого роз-
грому і беззастережної капітуляції фа-
шистського агресора. **(Тривалі оплески).**

Минуло чотири роки з того часу, як
гітлерівська Німеччина кинула народи
всього світу в вир кривавої війни. Ці-
лий ряд держав перестав існувати, цілі
народи Європи поневолені гітлерівською
тиранією, позбавлені свободи і незалеж-
ності і живуть у становищі рабів, тися-
чами вмираючи від нелюдських страж-
дань. 22 червня 1941 р. гітлерівська
Німеччина по-злочинницькому напала на
Радянський Союз. Цей день є перелом-
ний у другій світовій війні. **(Вигуки:
Правильно!).** Саме з моменту нападу
на Радянський Союз розкривається з усі-
єю гостротою фашистська небезпека, що
нависла над волелюбними народами. Гіт-

лер кинув на СРСР озброєні до зубів численні розбійницькі орди, розраховуючи в найкоротший строк роздушити його і перетворити його на колонію німецьких імперіалістичних розбійників. Це були дні серйозних випробувань для всього радянського народу, це були дні, коли від боротьби радянського народу і його доблесної Червоної Армії залежала доля всіх народів. **(Вигуки: Правильно!)**. Не викликає сумніву той факт, що коли б гітлерівській Німеччині вдалося здобути перемогу над СРСР, то це означало б торжество німецького фашизму в усій Європі, кінець свободі й незалежності європейських країн, завоювання плацдарму для світового панування гітлерівської тиранії. **(Вигуки: Правильно!)**. Можна сміливо твердити, що коли б Гітлер здобув перемогу над радянським народом, ми не засідали б сьогодні на конгресі британських тред-юніонів. **(Вигуки: Правильно!)**.

Однак, того, про що мріяли гітлерівські імперіалісти, не сталося. Гітлер та його спільники переоцінили свої власні сили і недооцінили могутні сили СРСР, великий дух радянського народу (**тривалі оплески**) в боротьбі проти іноземних загарбників, його стійкість і мужність, його непохитну рішучість захищати свою землю, свою радянську батьківщину, її честь, свободу і незалежність. (**Оплески**). Гітлер вчинив свій злочинницький напад при наявності величезної переваги у воєнному відношенні. В момент нападу на СРСР, який був зайнятий мирною творчою роботою, фашистська Німеччина кинула всю свою повністю відмобілізовану армію, озброєну тисячами танків і літаків. Тисячі танків, тисячі літаків, коло 200 добірних німецько-фашистських дивізій злочинно вторглися на радянську землю, піддаючи з землі і з повітря знищенню міст, сел, фабрик й заводів, нещад-

но вбиваючи беззахисне мирне населення — дітей, жінок і стариків. Наша країна, весь радянський народ і Червона Армія мужньо зустріли злочинницький напад ворога і вступили в жорстоку битву з ним і з безприкладним героїзмом та відвагою почали захищати кожну пядь радянської землі. (Оплески). Однак, Радянський Союз у перший період не міг повністю використати для відсічі ворогові всі свої могутні сили. Потрібний був певний час, щоб мобілізувати сили і кинути їх проти німецько-фашистських загарбників. Наші союзники—Англія і США—в цей момент могли і подали нам лише моральну підтримку. Заява на весь світ прем'єра Великобританії п. Черчілля про те, що англійський народ і його уряд будуть разом з російським народом і Радянським урядом боротися проти спільного ворога—гітлерівської Німеччини, має історичне значення і буде завжди високо

цінитися радянським народом. (Оплески). Виступ президента США Рузвельта, який з повною ясністю визначив позицію цієї великої країни в розпочатій боротьбі, показував, що радянський народ у боротьбі проти фашистського агресора не самотній. (Оплески). Але подати швидко і в значних розмірах матеріальну допомогу в той момент наші союзники не могли, бо вони самі тільки що приступили до масового виробництва озброєння. Така була обстановка в перші дні війни Радянського Союзу проти гітлерівської Німеччини та її співників. В першу літню кампанію 1941 р. Червона Армія зазнала серйозних невдач. Але ці невдачі ні в якому разі не були поразкою Червоної Армії (тривалі оплески) і перемогою німецько-фашистських військ, про що кричав на весь світ Геббельс і все його міністерство брехні. Червона Армія, виконуючи плани Верховного Головнокомандування, витримала вели-

чезний натиск ворога і в упертих оборонних боях вимотала та знищила великі ворожі сили. До зими 1941-42 р., коли німецько-фашистські війська значно просунулися вперед на Схід, коли вони загрожували нашій столиці Москві,—на цей час Червона Армія, відмобілізувавши свої основні сили і маючи вже необхідний досвід у провадженні сучасної війни, взяла ініціативу в свої руки і завдала ворогові жорстоких поразок. Німецько-фашистські війська були розгромлені під Ростовом-на-Дону, під Тихвіном, в Криму і, нарешті, під Москвою. Розгром німецько-фашистських військ під Москвою був вирішальною воєнною подією першого року війни і першою великою поразкою німців у другій світовій війні. (Оплески). Поразка німців під Москвою розвіяла на порох самими ж гітлерівцями створену легенду про непереможність гітлерівської армії. (Оплески). Ця поразка по-

казувала, що гітлерівську армію не тільки можна громити, але й розгромити остаточно. (Вигуки: Правильно!). Вона цілком і повністю підтвердила слова вождя радянського народу Сталіна (бурхливі, тривалі оплески), сказані ним 3 липня 1941 р., про те, що «гітлерівська фашистська армія так само може бути розбита і буде розбита, як були розбиті армії Наполеона і Вільгельма». (Оплески). В зимову кампанію 1941-42 р. Червона Армія відкинула німців на захід в деяких місцях більш ніж на 400 км. (Оплески). Однак, радянський народ ні в якій мірі не робив із цих успіхів такої висновку, що з гітлерівською армією покінчено і що перемогу буде завойовано легко. Радянський народ реально оцінював сили ворога і знав, що ворог ще сильний і що, ведучи війну тільки на Сході, не турбуючись за свою долю на Заході, ворог може ще зібрати досить сил

для того, щоб пуститися на нові авантури. Це і сталося влітку 1942 р. Німці, скориставшись з відсутності другого фронту в Європі, перекинули десятки добірних дивізій з Заходу на радянсько-німецький фронт і створили, таким чином, велику перевагу сил на південно-західному напрямі. Завдяки цьому німцям удалось влітку 1942 р. досягти значних тактичних успіхів. Німецько-фашистські війська дійшли до передгір'я Кавказа і перебували на підступах до Сталінграда. Німецькі фашисти, як і влітку 1941 р., знову почали наповнювати світ переможними реляціями, знову брехали про цілковитий розгром Червоної Армії і створили легенду про те, що радянські війська можуть добиватися деяких успіхів лише взимку, а літо є порою для переможного наступу німців, порою для відступів і поразок Червоної Армії. Червона Армія в наслідок великої перева-

ги сил, що створилася на користь німців, змушена була відступати. Але, як і влітку 1941 р., Червона Армія, виконуючи мудрі плани Верховного Головнокомандування, в оборонних боях перемелювала живу силу і техніку противника, в потрібний момент спинила його й сама перейшла в наступ. Увесь світ з напруженням стежив за найбільшою в історії воєн битвою під Сталінградом. **(Тривалі оплески)**. Поблизу берегів великої російської ріки Волги, на підступах до волзької твердині — міста Сталінграда Червона Армія завдала німецько-фашистським військам поразки, якої німецька армія не знала за всю свою історію. **(Тривалі оплески)**. Під Сталінградом були знищені дві добірні фашистські армії, розбиті і взяті в полон румунська, італійська і угорська армії. Сталінградська епопея вічно сяятиме на сторінках історії, як безприкладний зразок героїзму і стійкості радянсь-

кого народу, як торжество геніальної стратегії Верховного Головнокомандуючого Маршала Радянського Союзу товариша Сталіна. (Бурхливі, тривалі оплески, вигуки «ура»).

Взимку 1942-43 р. Червона Армія своїми могутніми ударами звела нанівець літні тактичні успіхи німців і відкинула німецько-фашистські війська від Волги і Терека на 600—700 клм. на захід. Шлях, яким німці пройшли влітку з заходу на схід і яким радянські війська гнали їх на захід, усіяний сотнями тисяч трупів німецьких солдатів та офіцерів, тисячами розбитих танків, літаків і гармат. Таким чином, другий рік війни приніс гітлерівській Німеччині нові величезні втрати в людях і техніці і не дав ніякого виграшу території. Крім поразки, завданої німцям на півдні, радянські війська взимку 1942-43 р. вибили ворога з дуже важливих у воен-

ному відношенні районів — Курська, Ржева, Вязьми, Гжатська, Великих Лук і Дем'янська. У ході зимової кампанії в наслідок ударів Червоної Армії гітлерівська воєнна машина затріщала й захиталась. Гітлерові довелося зробити відчайдушні зусилля, щоб відвернути катастрофу своєї армії. Користуючись відсутністю другого фронту на континенті Європи, Гітлер перекинув з Західної Європи понад 30 дивізій в район Харкова на підтримку своїм пошарпаним військам і тим самим врятував себе від катастрофи. Гітлер хотів силами свіжих дивізій сточити і знищити радянські війська під Харковом, взяти реванш за Сталінград і повернути розвиток подій на свою користь. Ці спроби німецького командування були зірвані прозорливістю Верховного Головнокомандування і героїзмом бійців та офіцерів Червоної Армії. (Оплески). Зимова кампанія 1942-43 р., зав-

якби блискучим успіхам Червоної Армії, стала поворотним пунктом в усьому ході війни. Вона наочно показала зміну співвідношення сил на радянсько-німецькому фронті. І що б не робив Гітлер, які б «тотальні» мобілізації він не проводив, він не поповнить втрат, яких зазнала його розбійницька армія на радянсько-німецькому фронті. (Оплески). За два роки війни гітлерівська Німеччина та її співники втратили на радянсько-німецькому фронті вбитими і полоненими 6.400 тис. солдатів та офіцерів, 56.500 гармат всіх калібрів, 42.400 танків і 43 тис. літаків. (Тривалі оплески). Провалився і літній наступ німців у цьому році, на який вони поклали так багато надій.

Напередодні цього наступу Гітлер у своєму наказі писав, що «німецька армія переходить до генерального наступу на Східному фронті», що удар, який завдадуть німецькі війська, «повинен мати

вирішально значення і стати поворотним пунктом у ході війни», і що «це остання битва за перемогу Німеччини». 5 липня німецько-фашистські війська великими силами танків і піхоти, при підтримці чисельної авіації, перейшли в наступ на Орловсько-Курському та Білгородсько-Курському напрямках. Німці кинули в наступ проти радянських військ 38 дивізій добірних військ, з них 17 танкових, 3 моторизованих і 18 піхотних. Ці сили були зосереджені на вузьких ділянках фронту. Німецьке командування розраховувало концентричними ударами прорвати нашу оборону й сто-чити та знищити наші війська, зосереджені в районі Курська. Новий німецький наступ не захопив радянські війська зненацька. (Вигуки схвалення). Вони були готові не тільки до відбиття наступу німців, але й до заподіяння могутніх контрударів. Німці за час цього наступу не добилися будьяких серйозних

успіхів. Ціною величезних втрат їм уда-
лося тільки вклинитися в нашу оборону.
Радянські війська, вмотавши і знекро-
вивши добірні дивізії німців, своїми
дальшими рішучими контрударами від-
кинули ворога і до 23 липня остаточно
ліквідували липневий наступ німців. Ра-
дянські війська ведуть тепер наступ,
очищаючи від фашистської погані ра-
дянські міста й села, визволяючи від
фашистської тиранії виснажених голо-
дом і каторжною працею, обібраних до
останньої питки радянських громадян.
5 серпня, тобто через місяць після на-
ступу німців, радянські війська очистя-
ли від німецько-фашистських окупантів
Орел та Білгород. 23 серпня, тобто че-
рез місяць після ліквідації німецького
літнього наступу, доблесні радянські вій-
ська визволили другу столицю України
м. Харків. Визволені від німецьких оку-
пантів Таганрог, Суми, Мерефа, Горлів-
ка, Артемівськ та ряд інших міст. Чер-

98-6/1871

вова Армія успішно б'ється сьогодні на вулицях м. Сталіно, в столиці нашого рідного Донбаса. (Тривалі оплески). Недалеко той день, коли могутня кочегарка—Донбас, очищена від фашистських розбійників, знову стане радянською і житиме наші фабрики та заводи вугіллям. Грім канонади радянської артилерії уже чують береги сивого Дніпра, цей грім чують стіни зраченого, але не скореного стародавнього Києва. Цей грім—радісний вісник визволення мільонів радянських людей, що два роки терплять від гніту гітлерівської тиранії. День за днем Радянська Україна очищається від німецько-фашистських окупантів і повертається до вільного людського життя.

За два місяці літнього наступу, тобто з 5 липня по 5 вересня, радянські війська в усіх секторах фронту знищили 5.729 літаків, 8.400 танків, 5.192 гармати і понад 28 тис. автомашин. Понад 420 тис. солдатів і офіцерів знайшли

собі могилу на радянській землі, на полях Радянської України. (Оплески). Загальні втрати німців за час з 5 липня по 5 вересня убитими і пораненими становлять щонайменше 1.500 тис. солдатів та офіцерів. 38.600 німецьких солдатів та офіцерів взято в полон. Провал літнього наступу в цьому році викрив легенду про те, що німці влітку у наступі завжди здобувають успіхи, а радянські війська змушені, нібито, перебувати у відступі. (Тривалі оплески). Успіхи Червоної Армії і провал наступу німців мають значення не лише для радянсько-німецького фронту, вони мають величезний вплив на весь хід війни. (Вигуки: Правильно). Вони ще раз показують, на чію користь відбулася зміна співвідношення сил у ході війни. Такі є підсумки 26 місяців боротьби і перемог радянського народу та його доблесної Червоної Армії над

гітлерівською розбійницькою армією.
(Тривалі оплески).

Але успіхи радянського народу на величезному радянсько-німецькому фронті—це тільки одна частина його безприкладної героїчної боротьби. Крім фронту є тил, міцність якого вирішує успіхи фронту. Тил кує перемогу для фронту. Тільки спираючись на самовіддану роботу і всебічну підтримку тилу, Червона Армія змогла добитися успіхів, відомих усьому світові. Перед тилом у перші ж дні війни товариш Сталін поставив завдання відмовитися від мирних настроїв і перебудувати свою роботу на воєнний лад. Він розкрив всю глибину смертельної небезпеки, яка нависла над нашою радянською батьківщиною, над її свободою і незалежністю. Товариш Сталін розкрив перед усім світом грабіжницький характер війни з боку гітлерівської Німеччини, показавши, що радянський народ веде велику вітчиз-

няну справедливу війну, захищаючи честь, свободу і незалежність своєї батьківщини. Таким чином, завдання полягало в тому, щоб вся промисловість і весь народ перебудували роботу на воєнний лад і підпорядкували б всі інтереси захистові батьківщини, справі розгрому ненависного ворога. Виконанню цього завдання підпорядкували свою діяльність і радянські профспілки.

Радянські профспілки перебудували всю свою роботу на воєнний лад з тим, щоб радянський тил всебічно допомагав фронтаві всім, що необхідне йому для перемоги над гітлерівською Німеччиною. Радянські профспілки, насамперед, взяли за організацію робітників, робітниць, інженерів і техніків на боротьбу за безперервний ріст продуктивності праці, як основи збільшення випуску танків, літаків, гармат, кулеметів, мінометів, автоматів, снарядів і т. п. Вона

підхопили ініціативу робітників, інженерів і техніків про організацію всесоюзного соціалістичного змагання і очолили цей всенародний рух. В галузі росту продуктивності праці і збільшення випуску продукції наша промисловість добилася чудових успіхів. Досить вказати хоч би на те, що радянські заводи випускають тепер літаків, танків, гармат, кулеметів, мінометів та боєприпасів набагато більше, ніж будьколи раніше. Продуктивність праці тільки за останній рік виросла по авіаційній промисловості на 30 проц., по заводах промисловості озброєння—на 15 проц.; по заводах важкого машинобудування—на 11 проц.; по заводах танкової промисловості—на 38 проц.; по заводах електропромисловості—на 27 проц.; по підприємствах, що виробляють одяг, білизну, взуття і т. д., продуктивність праці піднялася до 50 проц. Поряд з турботами про те, щоб промисловість працю-

вала краще і давала більше озброєння та боєприпасів, нам довелося, головним чином в перший рік війни, провести колосальну роботу по евакуації підприємств з прифронтових районів вглиб країни. Треба було забезпечити, щоб ворогові не дісталось ні одного верстата, ні одної машини, ні одного кілограма металу, оскільки Червона Армія була змушена тримати оборону і поступатись ворогові територією. Щоб повністю уявити і гідно оцінити всю гігантську роботу по евакуації підприємств і організації їх робіт на новому місці, треба бути самому учасником цієї справи. Товариші Сітрін, Гаррісон і Конлі бачили трохи, що таке евакуація, коли вони були в Радянському Союзі в 1941 р. При останньому відвіданні Радянського Союзу вони ж бачили й те, як працюють евакуйовані заводи. Цій великій і надзвичайно важливій справі радянські профспілки віддали також немало сил.

Перед нашою країною стояла і така важка проблема, як забезпечення промисловості робочою силою, навчання новоприйнятих на підприємства робітників і робітниць. На зміну робітникам, що пішли на фронт, на заводи й фабрики прийшли мільйони їх дружин, сестер, дочок і синів. Вони були повні почуття радянського патріотизму, сповнені готовності віддати всю силу для фронту на допомогу своїм батькам, чоловікам, братам і синам. Але це були некваліфіковані люди, багато хто з них вперше бачив машину, верстат. Треба було в найкоротший строк навчити цих людей тій чи іншій виробничій професії і добитися того, щоб вони давали високу продуктивність праці. Профспілкові організації взяли активну участь у розв'язанні цієї проблеми, організовуючи товариську допомогу новоприйнятим на виробництво з боку кваліфікованих робітників і робітниць. Завдяки цій допомозі нові робіт-

ники й робітниці за недовгий час не тільки освоювали професії, але й почали давати високу продуктивність праці. Наприклад, на одному з авіаційних заводів частина нових робітників кілька місяців не виконувала норм виробітку. Заводський комітет, довідавшись про це, організував кваліфікованих робітників для подання їм допомоги. В результаті робітники, що не виконували норми, через короткий час почали виконувати норми виробітку на 110—140 проц. На верстатобудівному заводі імені Орджонікідзе профспілковий організатор групи — кваліфікований токарь Зайцев допоміг 8 новим робітникам підвищити їх кваліфікацію. Його учні — полірувальниця Нікітіна, стругальниця Юдіна та інші тепер систематично виконують норми виробітку на 150—160 проц. Робітниця московського хлібозаводу № 5 Звездіна не виконувала норм виробітку. В листопаді 1942 р. завком прикріпив до неї для

допомоги робітницю-стахановку. Ось як росла продуктивність праці у Звездіної: в листопаді 1942 р. Звездіна виконувала норму на 98 проц., в грудні 1942 р.—виконала на 99 проц., в січні 1943 р.—на 125 проц., в лютому—на 230 проц. (Оплески).

Фактів товариської допомоги робітникам і робітницям, яку подають профспілкові організації, можна було б навести дуже багато по заводах і фабриках найрізноманітніших галузей промисловості. Але всі вони свідчили б про те ж саме, що організовувана профспілками товариська допомога з боку кваліфікованих робітників і робітниць менш кваліфікованим робітникам і робітницям має велике значення для піднесення продуктивності праці, а, значить, і для підвищення заробітної плати.

В 1942 р. і особливо в цьому 1943 р. радянські профспілки провели значну роботу в справі розвитку інди-

відуального й колективного городництва робітників і службовців. В 1943 р. в нашій країні займаються городництвом коло 10 млн. робітників і службовців. При ВЦРПС створено комітет сприяння розвитку індивідуального й колективного городництва, який подає допомогу у виділенні земельної площі, в придбанні насіння і сільськогосподарського реманенту, організовує лекції й доповіді по агрономії і т. д. Радянський уряд всебічно заохочує розвиток городництва робітників і службовців. Зокрема, городники звільняються від будь-яких податків за користування землею, від податку на одержаний від городництва прибуток. Город у робітника і службовця — це додаткове джерело продовольчого постачання до того, що відпускає держава.

Радянські профспілки проводять також велику безпосередню роботу щодо посилення бойової могутності Червоної

Армії. Наприклад, в належних їм санаторіях і будинках відпочинку профспілки організували широку сітку госпіталів для тисяч бійців та офіцерів Червоної Армії, які після поранень лікувалися у цих госпіталах. В одному з таких госпіталів під Москвою були товариші Гаррісон і Федер. В зв'язку з цим я хочу скористатися трибуною конгресу і висловити щиру подяку британському робітничому класові і британським тред-юніонам за медикаменти, медичні і хірургічні інструменти та інші речі, які надсилаються в Радянський Союз на адресу Всесоюзної Центральної Ради Профспілок. **(Тривалі оплески).** Тт. Гаррісон і Федер при відвіданні госпіталю бачили, як використовуються надслані речі. Їм була надана цілковита можливість оглянути все, що вони хотіли, і розмовляти як з медичним персоналом, так і з пораненими бійцями. Робота госпіталів і профспілок най-

краще характеризується такою цифрою: 86 проц. бійців та офіцерів після лікування в госпіталях повертаються назад до строю, як повноцінні воїни. (Вигуки схвалення).

Профспілки здійснюють шефство над окремими частинами Червоної Армії і Військово-Морським Флотом. Шляхом виїзду представників профспілкових організацій в підшефні частини і представників підшефних військових частин на підприємства підтримується постійний зв'язок між тими, хто кує грізну зброю в тилу, і тими, хто цією зброєю нещадно громить і винищує ворога на фронтах Вітчизняної війни. Радянські профспілки збудували на свої кошти цілі авіаційні з'єднання і танкові колони.

Тільки в цьому році вони внесли на будівництво літаків і танків 125 млн. карбованців. Велике значення має робота профспілок по фізичній підготовці

майбутніх бійців Червоної Армії. Крім повсякденної роботи по фізичному вихованню робітників і службовців на підприємствах і в установах, профспілки проводять також масові спортивні змагання, в яких беруть участь мільйони молоді.

Так, наприклад, в літньому кросі цього року брало участь коло 9 млн. чел. Програма змагання включала елементи військової підготовки, як біг по пересіченій місцевості, переповзання і кидання гранати. Тільки за зиму 1942-43 р. спортивні товариства профспілок підготували за спеціальною програмою 1 млн. лижників. Майбутні радянські воїни не тільки добре оволоділи технікою лижного спорту, але також і прийомами бойових дій на лижах.

Я не буду докладно спинятися на такій роботі радянських профспілок, як розвиток серед робітників винахідництва й раціоналізації в галузі виробниц-

тва, на діяльності виробничих нарад, на керівництві профспілками справою державного соціального страхування, про охорону праці робітників і службовців, про дитячу оздоровчу роботу, де профспілки обслуговують сотні тисяч дітей, посилаючи їх в позаміські табори, на дитячі майданчики і т. д., на великій культурно-виховній роботі, яка провадиться профспілками через клуби, червоні кутки, радіомовлення, пресу і т. д.

Робота профспілок в цій галузі, як і вся їх робота в цілому, спрямована до основної єдиної мети — найшвидшого розгрому гітлерівської Німеччини та її спільників. Коли ми оглядаємося на пройдений шлях боротьби, коли ми підводимо підсумки здобутих успіхів, ми повинні відзначити, що чудова робота радянського тилу, який забезпечує фронт в дедалі більших розмірах першокласною військовою технікою, стала

можлива завдяки високій свідомості радянських робітників, завдяки їх самовідданості і героїзмові. Безмежна любов до своєї радянської батьківщини, до свого рідного радянського ладу, до свого вождя і вчителя товариша Сталіна і глибока віра в справедливість своєї боротьби з ворогом — ось невичерпне джерело героїзму й самовідданості радянських робітників, робітниць, інженерів і техніків, всього радянського народу, які вони проявляли і проявляють в повсякденній праці, на фабриках, заводах, шахтах, рудниках і полях радгоспів та колгоспів. І коли тов. Сітрін каже, що «росіяни дуже стійкі і мужні люди, вони можуть витримати умови, які були б не під силу рядовій людині західного світу», то він каже правду.

Радянські люди дійсно стійкі і мужні. Ця стійкість і мужність проявляється радянськими людьми як на фрон-

ті, так і в тилу щодня і щогодини. Вона в однаковій мірі проявляється як чоловіками, так і жінками, як стариками, так і юнаками.

Радянські люди витримали і витримують будьякі труднощі, будьякі випробування і битимуться в будьяких умовах, оскільки цього вимагають інтереси батьківщини, оскільки це необхідно для перемоги над ворогом. (Тривалі оплески). Радянські люди, що перебувають в лавах доблесної Червоної Армії і Військово-Морському Флоті, зі зброєю в руках витримали такий натиск ворога, який не змогли витримати цілі народи західного світу. Ось чому героїзмові радянських людей, їх стійкості і мужності аплодують всі чесні люди світу.

Ось чому ми з гордістю заявляємо: Слава радянським людям. Слава Радянській республіці, що виховала таких людей. Слава Сталіну, що згуртував радянських людей в єдиний

бойовий табір (тривалі оплески), який він веде від перемоги до перемоги на розгром німецько-фашистських окупантів. (Бурхливі, тривалі оплески).

Які ж висновки випливають з підсумків 26-місячної боротьби Радянського Союзу проти гітлерівської Німеччини та її спільників? В наслідок боїв на радянсько-німецькому фронті повністю провалилися авантюристичні плани німецьких імперіалістів, розраховані на поневолення народів Радянського Союзу. Наскільки серйозно ослаблені збройні сили гітлерівської Німеччини, видно з того, що за останній рік німецько-фашистська армія не здобула будьяких воєнних успіхів, а, навпаки, пережила великі воєнні невдачі і зазнавала однієї поразки за одною як на радянсько-німецькому фронті, так і в Єгипті, Лівії, Триполітанії, Тунісі, Сіцилії, а тепер і в Італії. Більше того, провал літнього наступу німців на радянсько-німецькому

фронті в цьому році є прямим наслідком поразок німецько-фашистських військ взимку 1941-42 р., а також 1942-43 року, свідченням того, що воєнна могутність гітлерівської Німеччини ґрунтовно підірвана, а німецько-фашистська армія переживає серйозний кризис. Різко погіршало політичне становище фашистської Німеччини, значно ослаб і був підірваний гітлерівський тил. Уже не тих пісень співають нині в Німеччині, яких співали в 1941 р., не на тій ноті говорить і обер-бредхун Геббельс. (Сміх, оплески).

Всередині самої Німеччини німці перестають вірити гітлерівським байкам, а в окупованих німцями країнах Європи з кожним днем все яскравіше розгортається полум'я всенародної боротьби проти фашистських поневолювачів. За час боротьби зросла ізоляція фашистської Німеччини на міжнародній арені, провадилися розрахунки німців на розлад

всередині антигітлерівської коаліції, а союз фашистських держав стоїть на праві розвалу.

В ході війни росли і міцніли сила й могутність Радянського Союзу, бойова могутність доблесної Червоної Армії. Радянський тил тепер міцний і непохитний, як ніколи.

В ході війни склалася могутня антигітлерівська коаліція трьох великих держав світу—СРСР, Англії і США. В результаті того, що Радянський Союз понад два роки відтягує на себе головні сили гітлерівської Німеччини, сковуючи на Сході понад 200 німецьких дивізій і 30 дивізій її союзників, Великобританія і США мали можливість розгорнути виробництво озброєння, мобілізувати мільйони людей і створити могутні армії. Таким чином, за минулі два з лишком роки війни сталися корінні зміни в сучасній воєнній, політичній і міжнародній обстановці.

Співвідношення сил в ході війни змінилося на користь англо-радянсько-американської коаліції. Німецько-фашистська армія переживає тепер серйозний кризис, і від нас, від народів і урядів англо-радянсько - американської коаліції залежить, щоб перетворити цей кризис в катастрофу. (Оплески).

Успішні бойові дії Червоної Армії, які вона проводить тепер, прикували до радянсько-німецького фронту всі основні сили гітлерівської армії. Тим самим створилися ще більш сприятливі умови для розгортання активних наступальних воєнних дій для наших союзників на континенті Європи порівняно навіть до весни цього року. (Оплески).

Тепер питання стоїть так: від того, коли будуть розгорнуті наступальні дії союзників на континенті Європи, залежатиме перемога над Гітлером і строки закінчення війни. (Оплески). Інакше кажучи, чим швидше буде відкрито

другий фронт на континенті Європи, тим швидше буде закінчена війна і тим більше скоротиться число жертв на боці антигітлерівської коаліції. (Оплески). Адже ніхто не може довести протилежне, тільки відсутність другого фронту в Європі врятувала гітлерівську Німеччину від поразки в 1942 р. Тільки через відсутність другого фронту на Заході Гітлер навесні 1942 р. мав можливість перекинути десятки дивізій з Заходу і створити велику перевагу сил на південно-західному напрямі радянсько-німецького фронту. Тільки через те, що Гітлер був спокійний за свій тил на Заході, він зміг перекинути взимку, на початку 1943 р., 30 добірних дивізій під Харків на допомогу своїм пошарпанним військам і тим самим врятувати себе від катастрофи.

Якщо другий фронт на континенті Європи не буде створений в 1943 р., не буде затягненням війни і відстроч-

кою загибелі гітлерівської Німеччини.
(Вигуни: Правильно).

Може, є люди, які дивуються, чому такі наполегливі вимоги в радянському народі про відкриття другого фронту на континенті Європи в цьому році? Вимоги можна цілком пояснити і обґрунтувати. Радянський народ гаряче вітає утворення англо-радянсько-американської коаліції. Він розглядає і розглядає створення могутньої антигітлерівської коаліції трьох великих держав світу—СРСР, Англії і США, як створення бойового союзу, під спільними ударами якого з Сходу і Заходу зламається хребет фашистського звіра.

Радянський народ, який понад два роки виносить на своїх плечах весь тягар боротьби проти головних сил фашистської Німеччини, який приніс на вістар боротьби з ворогом в ім'я перемоги англо-радянсько-американської коаліції і визволення притиснутих наро-

дів Європи життя не одного мільона своїх кращих синів, не може до питання про створення другого фронту на континенті Європи ставитися байдуже. Треба мати на увазі й інше.

Десятки мільонів радянських людей в окупованих областях вже два роки перебувають під нестерпним гнітом німецьких загарбників, що висмоктують всі соки з України та інших окупованих територій для продовження війни проти всієї англо-радянсько-американської коаліції. Ось чому, між іншим, коли товариші Сітрін, Гаррісон і Конлі були в Радянському Союзі, то з питанням про другий фронт до них звертали-ся буквально всюди. Питання про відкриття другого фронту в цьому році обговорювалося і на третій сесії Англо-радянського профспілкового комітету, яка недавно відбулася в Москві.

Коли радянська делегація поставила це питання на розгляд третьої сесії

Англо-радянського профспілкового комітету як невідкладне питання, вона виходила з того, що для створення другого фронту на континенті Європи в цьому році є найсприятливіші умови і що створення другого фронту відповідає не тільки інтересам радянського народу, але також і інтересам мільонів людей Європи, які стогнуть під ярмом гітлерівської тиранії в окупованих німцями країнах. (Оплески).

Другий фронт має першорядне значення ще й тому, що без другого фронту на континенті Європи неможлива перемога над гітлерівською Німеччиною. (Вигуки: Правильно). Радянський народ високо цінить наступальні операції союзників, які вони проводили в Північній Африці і Сіцилії, і проводжувані тепер операції на півдні Італії. Він з великою увагою стежить за діями доблесної авіації союзників, яка своїми бомбардуваннями завдає немалої шкоди

промисловим районам Німеччини. Він з щирою вдячністю приймає допомогу, яку союзники подають Радянському Союзові озброєнням, матеріалами і продовольством.

Але радянський народ не може розглядати окремі наступальні операції або бомбардування промислових районів Німеччини як другий фронт. Створення другого фронту в розумінні радянського народу означає—завдання спільних ударів по гітлерівській Німеччині, бо вона, а не будьхто з її васалів, є головним лівом фашизму, розгром якого означатиме нашу перемогу.

Крім того, я мушу підкреслити, що коли ми говоримо про другий фронт, то маємо на увазі зовсім конкретне поняття про те, що таке другий фронт. Що таке другий фронт—про це з повною ясністю сказав товариш Сталін ще восени 1942 р. Він тоді ще говорив, що другий фронт на Заході повинен відтят-

ти на себе приблизно 60 німецьких дивізій і деякі дивізії «союзників» Німеччини. Коли б гітлерівська Німеччина була змушена розподілити свої сили і кинути на західний фронт третину або, принаймні, чверть своїх військ, то це докорінно змінило б співвідношення сил на користь радянських військ, а, звичайно, змінило б в корені і строки закінчення війни. Отже, коли ми говоримо про другий фронт, то маємо на увазі не такі воєнні наступальні дії союзників, які відтягують, скажемо, 8—10 дивізій противника, а такі воєнні наступальні дії, які відтягли б з Сходу третину або, принаймні, чверть німецько-фашистських військ. В зв'язку з зміною воєнної, політичної і міжнародної обстановки на третій сесії Англо-радянського профспілкового комітету обговорювалося також питання про необхідність посилення його діяльності. Радянські профспілки вважають, що

Англо-радянський профспілковий комітет повинен посилити свою діяльність, особливо в справі об'єднання робітничого класу країн антигітлерівської коаліції для досягнення якнайшвидшого розгрому гітлерівської Німеччини та її спільників.

Англо-радянський профспілковий комітет повинен розгорнути активну роботу по втягненню до складу комітету профспілок Північної і Південної Америки і профспілок тих країн, народи яких борються на боці англо-радянсько-американської коаліції за своє визволення від гітлерівського гніту, як от: Югославії, Польщі, Франції, Чехословаччини, Бельгії, Голландії, Норвегії, Греції та інших країн.

Питання про розширення складу Англо-радянського профспілкового комітету ставлять керівники профспілок ряду країн. Розширення складу комітету вони вважають за потрібне не тільки

для найшвидшого досягнення перемоги над спільним ворогом людства — гітлеризмом, але в однаковій мірі і для активної участі профспілок у розв'язанні післявоєнних проблем.

Треба мати на увазі, що під час війни з найбільшою силою проявляється потреба взаєморозуміння та об'єднання сил робітничого класу і що вже під час війни створюються важливі передумови для післявоєнних відносин. Робітники волелюбних країн вже не раз мали можливість переконатися в тому, наскільки в їх власних інтересах необхідно працювати, не покладаючи рук, над згуртуванням своїх сил для найшвидшого розгрому спільного ворога і створення сприятливих умов для широкого і дружнього співробітництва після війни.

Це прагнення робітників профспілки та їх керівники повинні задовольнити.

Профспілки всіх країн, а профспілки Великобританії і Радянського Союзу особливо, за час війни здобули великий політичний досвід. Цей досвід вони повинні повністю використати для досягнення найшвидшої перемоги над ворогом. Активна участь профспілок союзних країн в Об'єднаному профспілковому комітеті дасть можливість ще ширше розгорнути мобілізацію робітничого класу наших країн за здійснення воєнних завдань по лінії посилення воєнного виробництва, дасть можливість активізувати боротьбу проти фашистської тиранії в країнах, поневолених гітлерівською Німеччиною. Досвід спільної роботи профспілок союзних країн дасть свої плоди в той період, коли на весь зріст постане питання організації миру і післявоєнного устрою.

Дозвольте мені закінчити свій виступ впевненістю в тому, що профспілки і робітничий клас наших країн будуть

пліч-о-пліч вести рішучу боротьбу проти нашого спільного ворога в ім'я досягнення найшвидшого розгрому його, в ім'я визволення мільонів людей від усіх жахів і страждань, які вони переживають під ярмом гітлерівської тиранії.

Хай наша спільна боротьба з кожним днем збільшує лави активних борців проти гітлеризму. **(Вигуки: Правильно).**

Ми боремося за справедливу справу. Ми ведемо справедливу визвольну війну проти фашистської тиранії, проти гітлерівського розбійницького імперіалізму, що претендує на світове панування.

Хай живе британський робітничий клас! **(Оплески).**

Хай живе робітничий клас Радянського Союзу! **(Бурхливі, тривалі оплески).**

Хай живе міжнародна солідарність робітників у боротьбі проти гітлерівської тиранії! **(Тривалі оплески).**

Хай живе дружба і спільна активна
робота профспілок Об'єднаних націй!
(Тривалі оплески).

Хай живе перемога англо-радянсько-
американської коаліції! (Тривалі оплес-
ки).

Смерть німецьким окупантам! (Бурх-
ливі, тривалі оплески. Всі встають,
крики «ура»).

